

Column KEO Kennismail van Willem v/d Velden: De goede buur en de verre vriend

Dit jaar viert de Regionaal-economische Thermometer, het instrument dat de basis vormt onder de Rabobank Regio Top 40, zijn eerste lustrum. Dat geeft de mogelijkheid om de ontwikkelingen over de laatste vijf jaar eens op een rijtje te zetten.

In de verschuivende posities van de regio's op de ranglijst zien we het conjunctuurverloop terug, in combinatie met de regionale sectorstructuur. Als gevolg daarvan is de uitslag over 2010 herkenbaar en zien we zowel in de kop als in de staart voorspelbare regio's. Het zijn de scherpe veranderingen en de onverwachte posities die de meeste aandacht trekken, zoals de 'val' van de agglomeratie 's-Gravenhage en de 'klim' van Zuid-Limburg. Zonder voor alle regio's op deze plek daarvoor een verklaring te kunnen geven, kunnen we wel een paar kanttekeningen maken.

Allereerst is de indeling naar twaalf sectoren van de Economische Thermometer vrij grof. We constateren weliswaar over de gehele linie conjunctuurherstel, maar dat is nog allesbehalve overtuigend. Het is bovendien een groot verschil of je als industrie in de chemie of in de bakstenen zit. En niet op de laatste plaats kunnen ontwikkelingen bij individuele bedrijven afwijken van het sectorale beeld, door specifieke marktomstandigheden of ondernemerschap. Bovendien tonen we een relatieve score. De top1-positie van Den Haag vorig jaar was vooral te danken aan de stabiliteit die we hier (toen) zagen, in combinatie met de moeilijke tijd voor veel andere regio's.

Ook is het belangrijk om te weten dat de Regio Top 40 veel meer meet dan alleen de meest zichtbare conjunctuurpatronen zoals productie, of in ons geval toegevoegde waarde. We nemen ook de ontwikkeling van de werkgelegenheid mee, die momenteel veel minder overtuigend is. Evenals de investeringen, arbeidsproductiviteit en rendement op het eigen vermogen, waarvan we weten dat die een ander herstelpatroon volgen.

Terug naar het beeld van de afgelopen vijf jaar.

Naast regio's die onder invloed van de conjunctuur 'heen en weer schieten', zien we ook regio's die in deze gehele periode van vijf jaar niet overtuigend scoren. Voorbeelden daarvan zijn Gooi en Vechtstreek, Agglomeratie Haarlem en Leiden en Bollenstreek. Nu zullen velen die regio's niet direct als zwak kwalificeren en daarin hebben ze gelijk. Gooi en Vechtstreek heeft bijvoorbeeld een sterke woonfunctie. Je zou ook kunnen stellen, dat Haarlem en Leiden kunnen meeliften op de kracht van omliggende sterkere regio's. Er is daarnaast meer onder de zon dan alleen economie. Niet voor niets ervaren wij een grote belangstelling voor onze Triple P kijk op regio's waarbij naast de P van Profit (economie) ook de P's van People (mensen) en Planet (omgeving) een volwaardige plek krijgen.

Waarschijnlijk het meest opmerkelijk is de constatering dat sterke en zwakke regio's soms letterlijk burens van elkaar zijn. Nummer 40 (Gooi en Vechtstreek) grenst aan de nummers 1, 2 en 4 (respectievelijk Flevoland, Groot-Amsterdam en Utrecht). Overig Groningen staat negen plekken van boven in de lijst, Oost-Groningen negen plekken van onderen. Dat

inspireert tot een andere kijk op de regionale problematiek. Betekent het dat mogelijke versterkingsopties wel eens op een iets grotere bovenregionale samenwerkingschaal zouden kunnen worden gevonden? De case van Gooi en Vechtstreek is dan wel een heel interessante. In de geschetste constellatie is sprake van drie provincies (Noord-Holland, Utrecht en Flevoland), met in de slipstream daarvan velerlei instanties en organisaties die volgens dezelfde grenzen denken en zichzelf daarmee misschien tekort doen. Inmiddels komen er steeds sterkere initiatieven om tot een bovenregionale aanpak te komen, bijvoorbeeld in de vorm van de Metropoolregio Amsterdam. Iets dergelijks zien we met Brainport2020 ook in Noord-Brabant en Limburg. De uitkomsten van de Regio Top 40 illustreren naar mijn mening dat dergelijke vormen van bovenregionale samenwerking heel uitdagend kunnen zijn. Soms heb je meer aan een goede buur dan aan een verre vriend.

juni 2011